

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Libellus Sodalitatis: Hoc Est: Christianarum Institutionum Libri quinque

Coster, Franciscus

Antverpiæ, 1587

Cap. I. Cur pauci mortem cætera[ue] nouissima hominum metuant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46553](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46553)

Act. 24. & Beati Pauli, qui Felicem praesidem memoria mortis futuriq̄ue Iudicij tremefecit: existimai me rem vtillem & studiosa iuuentuti, istius sodalitati imprimis salutarem facturum, si de his nouissimis, tanquam generalibus vitiorum remedijs & medicamentis, nonnulla differerem, ut memorantes nouissima nostra, in eternum non peccemus. Horum siquidem consideratione, & peccata facile vitantur, & mala omnia atque incommoda vitæ huius, equiori animo feruntur.

¶

CAPVT I.

CVR PAUCI MORTEM CAETERAQUE NOUISSIMA HOMINIS METUANT.

VM nemo sit Christianorū, qui nō firmissima fide credat, & mortem ipsam imminere, & terribilissima horrendaque post mortē instare: attentē considerāda est causa, quare vel nulli, vel pauci, metuant mortem, & ea quæ mortē sequuntur: & primò quidem sunt nonnulli, qui ita securi omni flagitiorū generi se dedunt, atq. si neq. supplicia post hęc vitam vlla improbis constituta crederent, neq. Deū esse, qui iustē sit iudicaturus. Vix enim fieri potest, vt in sceleribus vinat securiūs homo Ethnicus, qui nihil vnquā audiuit de rebus futuris, quàm homines pleriq. Christiani, qui dicunt se credere, pœnas acerbissimas ac sempiternas peccatis propositas. Alij in rebus humanis prudentes, toti in terrenas curas effusi, prudentiam suam ad futura non extendunt.

dunt, senes non aliter quàm iuuenes, & voluptatibus vacant, & pecuniis colligendis, honoribusq. augendis studēt. Vix est deniq. in omni ordine, seculi, & ætate, qui mortis futurorū que nouissimorum suorū metu tangatur, nobilis, ignobilis, eruditus, indoctus, senex, iuuenis, Ecclesiasticus, secularis.

Causa huius est, vel nulla, vel exigua nouissimorū consideratio. Si quis enim attentè frequenterque secum expendat, quid tandem post vitam istam cōsequatur, facile intelliget, quàm verè sit à Sapiēte dictū: Memorare nouissima tua, & in æternum non peccabis: & primò quidem, salubri mortis timore cōmouebitur. Secundò, omni cum diligentia modos ac vias excogitabit, mala illa euadēdi, quæ mortem sequuntur. Tertiò, cum intelliget ad hanc rem plurimum valere Ecclesiæ sacramēta, conabitur conscientiam quidem primò per confessionem purgare, deinde sacratissimo Christi corpore frequenter se reficere, & aduersus impetus Dæmonis cōmunire. Quartò, hac nouissimorū cogitatione cōmotus, & Sacramentis adiutus, paulatim clarè perspiciet, quanta sit in mundo vanitas, quanta malicia, quanta pericula.

Eccles. 7.

Itaq. vilescet mundus, & quicquid à mundo proficiscitur, & omnem suā operam in co-ponet, vt nihil habeat cū mundo commune. Quintò, debellabit praua animi desideria, & malas inclinationes conabitur studiosa virtutum contrariarū exercitatione delere. Sextò,

L do-

domui suæ rebusq. prospiciet, omniaq. probè
 cōstituet, ne quid felicè ex hac vita discessum
 impediatur. Septimò, occupabit mentem cæle-
 stium rerū cogitatione, & eò q. progredie-
 tur, vt cū B. Paulo cupiat dissolui, & esse cum
 Christo. Tum solidū firmumq. gaudiū in eo
 nascetur, nec mortis memoria conturbabitur;
 sed spe cælestis gloriæ erigetur, & mirificè cō-
 solabitur, iuxta Christi admonitiōē: His fie-
 ri incipientibus, suspicite, & leuate capita ve-
 stra, quoniā appropinquat redemptio vestra.
 At verò qui huic mūdo dant operam, neq. co-
 gitationem mortis admittunt, neq. ad verba,
 quæ de morte habentur attendunt; pleriq. etiā
 rident, & si fortè cogitāt, id faciunt tanquam
 de re aliqua ad se non pertinēte, more eorum,
 qui illa quæ nunquam futura sunt speculan-
 tur. Commouentur quidē nonnunquam mor-
 te sociorum, & exhorrescunt, sed exiguo tem-
 pore; sicut cū sus iugulatur, grunniunt ali-
 quantisper alij qui audiunt porci, & cibū præ-
 metu deserunt, sed mortua ea, metu & grun-
 nitu omni posito, ad pabulum reuertuntur. Sed
 vt vulgus se habeat: id certè est nō parua ad-
 miratione dignū, viros probos, prudentes, ve-
 ritatis studiosos, & de rebus minoris momen-
 ti vsq. adeò sollicitos, atq. in damnis exiguis
 præcauendis sedulos, ipsos etiā senes atq. de-
 crepitos, cū sciant illa quæ nobis post mor-
 tem euentura sunt, tanti esse ponderis, vt inde
 salus æterna dependeat; tam certa, vt fide te-
 neantur; tā propinqua, vt hoc ipso die accide-

Philip. 1.

Luc. 21.

re possint: ex animo suo posse eorū cogitationem deponere. Si enim nō minus euenire potest, vt ante diē crastinū ex hac vita abreptus æternas pœnas apud inferos perferā, quā vt cras iacturā centum aureorum faciā: Cur, bone Iesu, in vtroq. deuitando, par saltē studium & industriam non adhibeo? cur pro aureis illis tāto perē sudo, pro sempiternis ab anima mea cruciatibus dimouendis nihil cogito?

Multiplīces sunt istius deplorandæ cecitatis causæ. Prima, eaq. præcipua, à qua fere ceteræ omnes emanāt, dæmonis insignis & calida tentatio, cui nihil magis curę est, quā ne homines memorentur nouissima sua, quibus, quòd sensibus ducātur, res præsentēs perpetuò offert & inculcat: & res futuras tanquam longissimè positas, & alterius conditionis atque naturæ, aut tanquam nunquam euenturas obiter representat.

Secundò, Accedit naturalis amor viuendi, & dulcedo vitæ præsentis, quæ sic mentis nostræ fascinat oculos, vt (quod in rebus maxime charis accidit) homo sibi persuadere nequeat, hanc vitam amitti posse: & licet fateatur amittendam aliquando, multos tamen sibi polliceatur annos, quos veluti eminus prospiciens, longissimo interuallo videtur sibi à morte disunctus. Siquidem futurū tēpus & præsens arbitramur longam, sed illud quod iam præteriit, breue: neque aduertit miser fragillissimè que homo, magnam ætatis suæ partem effluxisse, eamque quæ fortè breuior restat,

stat, nō minore cum celeritate präterituram.

Addit tertio dāmonē commendationē diuinae misericordiae, quae praesto est omnibus inuocantibus se, in ipso quoque extremo vitae momento. Latronem quippe etiā tunc veniā impetrasse: pacē hominibus esse promissam bonae voluntatis: bonam voluntatem & dolorem de peccatis facile cōparari. Item, Deū ad miserendum esse propensorem, quā ad poenā infligendas; cælum fecisse, sanguinemque profudisse, nō pro brutis animalibus, sed pro hominibus. Itaque securē posse iuueniles annos traduci, vitaeque mutationē in senilem aetatem reiici; ad quam aetatem ubi v̄tum est, eadem prorsus ratione suadet, in extremam infirmitatem extrahendam poenitentiam. Sed considerandū esset primō, plerunq. iuuenes multo ante senium, mortemque in omnē aetatem suam exercere imperium. Secundō, nec raro vel subito mortem opprimere non cogitantem, vel sanos repētē morbo corripere, vnde lingua & rationis destitui. Tertio, Cōtritionem, verumque de peccatis dolorem, esse singulare Dei donum, quod iuste negatur illis, quod dum integra essent valetudine, illud oblatum recusarunt: Iustoque Dei iudicio talis est plerunq. in morte homo, qualis in vita; vt qui vitam in peccatis traduxit, cum eisdem in vita decedat. Quarto, plura esse sub vitae firmitate atque in senectute impedimenta verae poenitentiae & confessionis, quā in recta valetudine aut iuuentute, vt sunt naturae debilitas, cōtraria consuetudo, grauiores dāmonū impugna-

Luc. 23.

Luce. 2.

tiones, qui eò alacrius, constantius, & vehemē-
 tius hominem adoriuntur, quò sapius victo-
 res abierunt, & quò propinquius finem certa-
 minis adesse conspiciunt. Cùm igitur sanus,
 corpore animoq. firmus, non raro victus fue-
 rit, an nō multò facilius vincetur æger? & qui
 multorum annorum consuetudine, quæ ferè
 naturæ vim obtinet, vix potuit caput in celum
 tollere, quo pacto id faciet morbo fractus &
 præpeditus? qui per omnem vitam manus de-
 dit diabolo, semperq. abhorruiat à peccatorum
 suorum consideratione, studioq. virtutū, quo-
 modo is corporis & animi vigore consumpto,
 victoriam reportabit? aut animum ad verum
 dolorem, & sinceram peccatorū confessionem
 applicabit? Sicut enim: viriū debilitate nequit
 mouere corpus, ita multò minus conuertet
 animum ad rem vsq. adeò difficile atq. insue-
 tam: Et si fortè cōfiteatur, id potius metu ge-
 hennæ, quàm dolore, ex diuinæ maiestatis of-
 fensione cōcepto, faciet: more furum, qui non
 tam se furatos esse, quàm ob furtū laqueo sibi
 vitam finiendam lamentantur. Vnius latronis
 exemplum inculcatur: sed vnicus ille legitur *Luc. 23.*
 in fine obtinuisse veniam, & quidem non si-
 ne constati fide, quam palam profitebatur, &
 in grauissimis crucis, & ossium confectionis
 tormentis, quibus antea vitæ crimina ex-
 piabat: Sarius multò fuerit per omnem vitam
 colere poenitentiam, singularumq. ætatū pec-
 cata, iis ipsis ætatibus abolere. Nā sicut famu-
 lus, qui ab hero ex nūdinis domum remissus,

cum quatuor robustis equis & vno debiliori, singulis pro viribus onere grauatis, non rectè facere cèseretur, si quatuor firmioribus equis parcens, eorū onera, in debilē transferret, qui flumen traiciens fortè vna cū mercibus pessum ire posset: Ita parū salutē suā consulunt, qui pœnitentiam eorum peccatorum, quę per omnes ætates admittunt, in extremam senectutem, & infirmitatem differunt.

Quarta causā quę instinctu dæmonis memoriā nouissimorum ab animis nostris remouet, est metus continuę tristitię, vël melancholię. quis enim tali cogitatione occupatus vnquam lætus esse posset? At mortis meditatio non accelerat mortem, quę suum cursum properando tenebit, quicquid tantè mēte agites, instar nauis, quę progreditur, siue dormias, siue vigiles. Hoc tamen inter mortem improuisam & præmeditatam interest, quod illa hominem nihil cogitantem opprimat, atque in miseras inextricabiles deiciat; ista verò hominem præparatum inueniat, minusq̃ lædat. Sicut igitur fur, qui ad supplicium ducitur, si cogitando de imminente periculo, posset rationes inire effugiendi crucem, vtiliter profectò de isto suo periculo meditaretur: Ita prudentissimè faciunt illi, qui secum frequentissimè mortem cōmentantur, per quam rem hoc assequuntur, vt mors non sit ipsis interitus, sed vitę ianua. Melancholiã & tristitiã parit quidem omnibus hæc mortis cogitatio, qui peccatis sunt inquinati: sed illis solis per-

perpetuam, qui mundi vanitatibus & deliciis inhærere statuunt; quippe quibus mors ista temporalis, est principium mortis aeternae. Illis vero qui iam vitiis & voluptatibus nuncium remiserunt, seseque totos ad virtutem contulerunt, affert gaudium & suauitatem incredibilem cogitatio mortis, per quam vident ianuam, aditumque sibi patefactum iri ad bona immortalia, quorum consequendorum cupiditate mirabiliter exarserunt.

Quinta causa est, infidelitas, aut haeresis, quam non pauci ideò assumunt, ne stimulis conscientiae, metuque mortis commoueantur. Cum enim videant se flagitiosè viuere, intelligantque ex praescripto doctrinae Catholicae sibi, nisi peccata deserant, defleant, confiteantur, aeterna supplicia subeunda; nolint tamen acerbum poenitentiae remedium sumere, & vitam ~~pie~~ instituere, hoc ineunt consilium compescendae conscientiae, ut sibi persuadeant falsam esse doctrinam Ecclesiae; Deum neque dolorem super commissis sceleribus, neque bona opera exigere, quippe cuius misericordia sit tanta, ut sola fide, firmaque suorum fiducia sit contentus. Faciunt huiusmodi homines similiter atque illi viatores, qui tamen si norint tenue sibi esse viaticum, securè tamen & splendidè epulantur, quòd confidant hospitem pro ipsorum arbitrato, quae absumpta fuerint aestimaturum: sed istis, quod valde fallantur, temeritas non bene cedit. Pari modo, non malè tantum, sed pessimè succedet illis, cum ad tribunal Christi sistentur, qui

inperscrutabilem Dei iustitiam ex suo capite, & prauis desiderijs pependerit. Sicut enim tantam nobis Deus in mundi huius, quem sine labore ex nihilo fecit, creatione exhibuit potentiam, vt ad eam capiendam nec mentes quidem Angelorum, nedum hominum, sufficiant: similemque sapientiam in eius gubernatione: & charitatem inexplicabilem in humani generis liberatione declarauit: simili modo ad eum sperare de nobis, nostrisque actionibus, verbis, cogitationibus post mortem est iudicaturus, vt infinita se iustitia præditum esse omnes palam sint cognituri.

CAPVT II.

DE MORTE.

CONSIDERANDVM est ante omnia, quid sit mors, & quid adferat homini. Mors est vitæ huius mortalis perpetua priuatio, & eorum omnium, quæ in hac caducâ vitam conueniunt. Itaque homo mortuus priuatur anima, non intelligit, non videt, non audit, non fruitur vllius sensus oblectamentis; deserit omnia, parêtes, amicos, bona fortunæ, diuitias, honorem, & quicquid denique hanc mortalem vitam comitatur, & ita deserit, vt in æternum ad illa non sit reuersurus. Si igitur cum in vita manemus, non sine molestia a charis parentibus, atque amicis, breui temporis spacio disiungimur; si non nisi ægrè valde pauculas pecunias egenis distribuimus, si denique, difficillimè huius vitæ deliciis caremus, qui-